

Intervisie in het notariaat

Spiegelen aan anderen

De belangstelling voor interventie in het notariaat groeit. Maar wat is interventie eigenlijk, welke spelregels zijn er en wat heb je eraan? ‘Je wordt beter wanneer je spiegelt en scherpt aan anderen.’

TEKST Jolanda aan de Stegge | FOTO’S Truus van Gog

Notaris Eric Feijen uit Heerde is een groot voorstander van interventie. Daarom introduceerde hij deze intercollegiale leermethode acht jaar geleden bij de Vereniging van Mediators en Scheidingsbemiddelaars in het Notariaat (VMSN), waarvan hij destijds voorzitter was. ‘Intervisie is een prachtig middel om je eigen vaardigheden te toetsen, elkaar op niveau te houden en om ruggespraak te houden in lastige situaties.’ Niet voor niets maakt hij deel uit van twee interventiegroepen, een notariële en een interdisciplinaire. Voor VMSN-leden is interventie sinds enkele jaren een verplichting. Er is veel intercollegiaal contact in het notariaat, maar slechts een beperkt deel daarvan valt onder de noemer interventie. Deskundigen definiëren interventie als: gezamenlijk volgens een bepaalde structuur praktijksituaties bespreken op zo’n manier, dat iedereen daar een meerwaarde aan kan ontleen. Om duidelijk te zijn: de collegiale borrel op vrijdag valt er niet onder, net zo min als gesprekken over het notariaat met louter notariële collega’s. Feijen beschouwt interventie als een fantastische methode om de vinger op de zere plek te leggen om daar vervolgens de juiste pleister op te kunnen plakken. ‘Soms bots je in je werk tegen situaties op waarvan je denkt: waarom heb ik hier zoveel moeite mee? Waarom zie ik er toch zo tegenop dat die mensen vanmiddag weer komen? In je eentje kom je daar niet altijd achter.’ Door met andere mediators het dilemma van alle kanten te belichten en bespreken, vallen de puzzelstukjes op hun plek. Het lijkt erop dat de belangstelling vanuit het notariaat voor interventie groeit. Vaker dan voorheen wordt de KNB gebeld door belangstellende notarissen die informeren ‘hoe je zoiets nou aanpakt’. Feijen vindt het een logische ontwikkeling, omdat interventie nauw

aansluit op de intercollegiale toetsing. ‘Dan komt er iemand langs die op- en aanmerkingen maakt, maar als notaris blijf je achter met het gevoel van: hoe pakken mijn collega’s dat aan en wie kan mij daarbij helpen? Het ligt voor de hand om met gelijkgestemden om de tafel te gaan zitten en het eens over zaken te hebben die je lastig vindt.’ Kies collega’s die je vertrouwt en aardig vindt, binnen je eigen kantoor of daarbuiten, adviseert hij. Want het zijn vaak open gesprekken waarin je regelmatig iets van jezelf moet blootgeven.

OMGAAN MET PROBLEMSITUATIES Intervisie past in de tendens om je steeds verder te professionaliseren, zeggen de ondervraagde notarissen. Je hebt de nieuwste cursus over de successiewet gevolgd, alle punten voor de permanente educatie gehaald en technisch ben je uitstekend onderlegd. Maar voor dat andere deel, de omgang met mensen in een probleemsituatie, bestaat geen cursus. Juist voor dat deel is interventie bedoeld. Gemiddeld komt een interventiegroep twee tot vier keer per jaar samen. Vaak gaat het om groepjes van vijf tot acht personen die ervaringen willen uitwisselen over hun vakgebied. Een voorzitter bewaakt het proces en houdt de groepsleden bij de les. Tijdens de interventie legt iemand uit de groep een casus of dilemma voor. Wanneer professionals een probleem bespreken is de neiging groot dat er meteen oplossingen worden aangereikt: ‘Ik zal jou eens vertellen hoe jij dat moet aanpakken.’ Omdat niemand daar iets van leert, wordt tijdens een interventie gebruik gemaakt van de zogenoemde incidentmethode. Die houdt in dat iedereen tijdens de eerste ronde alleen feitelijke vragen mag stellen. De bedoeling is dat glashelder wordt wat het probleem is en welke vraag daarachter ligt. Want, zo is de gedachte, wanneer een probleem duidelijk in kaart is gebracht, is de oplossing nabij. Vervol-

gens komt de ronde waarin meer inhoudelijke vragen mogen worden gesteld. Wat heb jij precies gedaan, hoe deed je dat, wat heb je nagelaten? Daarna wordt bij de inbrenger van de casus geïnformeerd hoe hij ondertussen naar zijn probleem kijkt. Waarna in de evaluatie de vraag volgt of hij nu met zijn probleem uit de voeten kan.

JURISTEN MOETEN WENNEN Jurist-mediator Monique van de Griendt en haar medewerkers geven onder meer workshops over interventie. Allerlei notariskantoren kloppen bij haar bedrijf Dialogue aan voor informatie. Grote kantoren die de interventie in company willen doen, maar ook groepjes die zichzelf buiten kantoor om hebben geformeerd en zich door een externe gespreksleider willen laten begeleiden. Het valt haar op dat juristen soms wat moeten wennen aan de manier van praten tijdens een interventie. ‘Doorgaans vinden zij het gemakkelijker om openlijk te praten over puur juridische zaken. Maar kwaliteit is niet alleen een juridisch inhoudelijke kwestie, daar komt veel meer bij kijken. Juist dat andere deel, de omgang met je cliënten, leer je door het te doen en er met elkaar over te praten.’ Bij interventie gaat het om: hoe moet ik

Voorwaarden voor zinvolle interventie

- Zoek gelijkgestemde collega’s, binnen of buiten kantoor, die je vertrouwt
- Bespreek vooraf met elkaar de verwachtingen
- Leg vast hoe vaak je jaarlijks bij elkaar komt, zet de data in de agenda, bepaal wie de casus inbrengt, wie de voorzitter is.
- Laat de interventie volgens een vaste structuur verlopen
- Veiligheid en vertrouwen zijn essentieel. Je moet je kwetsbaar durven opstellen
- Wees bereid anderen te laten delen in jouw ervaringen
- Wie geen feedback wil krijgen, kan er beter niet aan beginnen

handelen in deze zaak? Wat heb ik niet handig gedaan? Hoe ga ik om met dilemma’s? Zelf beschouwt ze dat als de kracht van interventie: je kwetsbaar opstellen en feedback krijgen op je gedrag. Daar kun je veel van leren. Om te voorkomen dat interventie afglijdt tot borreltafelniveau zijn harde afspraken noodzakelijk. Wie is de voorzitter, wie bewaakt het gesprek, wie brengt de casus in? Tijdens de workshop komt het allemaal aan de orde en wordt de methode toegelicht. Vervolgens krijgen de geïnteresseerden praktische tips hoe ze interventie kunnen institutionaliseren. Puur inhoudelijke vraagstukken lenen zich niet zozeer voor interventie, daarvoor zijn cursussen en nascholingen. Daarentegen is interventie bij uitstek geschikt voor het bespreken van problemen en dilemma’s waarmee je wordt geconfronteerd. Zoals ethische vraagstukken en hoe je mensen aanstuurt. Ze juicht het toe dat mensen professioneel met elkaar over hun manier van werken praten. ‘Want ik denk dat de kwaliteit van werken er beter van wordt als je daarover open durft te praten. Intervisie is een fantastisch hulpmiddel als je volgens een gestructureerde methode de niet-juridische kanten van het vak aan de orde stelt.’

EEN STAP VERDER Helma Leonhard-Strien is notaris bij Kooijman Lambert Notarissen in Rotterdam, bestuurslid van de VMSN en lid van Estate Planners in het Notariaat (EPN). Tweemaal per jaar bespreekt ze een speciale casus met tien tot vijftien EPN-ers. Voorafgaand aan die bijeenkomsten krijgt ieder van hen een COEP-casus (collegiaal overleg estate planners) toegestuurd die iedereen afzonderlijk moet oplossen en die later gezamenlijk wordt besproken. Hoe zinvol Leonhard die bijeenkomsten ook vindt, ze hebben niets te maken met interventie. ‘De EPN-bijeenkomsten zijn meestal gericht op het bijhouden van kennis, heel juridisch vakinhoudelijk. Ik beschouw het als een soort bijvangst dat mijn groep een stap verder gaat. Na het behandelen van de casus praten we door over de manier waarop we met een aantal problemen omgaan en hoe we in ons vak staan. Dat gebeurt open en collegiaal, met de bereidheid kennis en kunde met elkaar te delen, maar het is geen interventie.’

Haar kantoor maakt ook deel uit van het Notarieel InterCollegiaal Overleg (Nico), een samenwerkings- en overlegstructuur tussen elf bevriende notariskantoren. Op diverse vlakken zoeken de kantoren samenwerking met elkaar. Zo worden rentetarieven van banken uitgewisseld, evenals informatie over verzekeringspremies, salarissystemen en kwaliteitshandboeken. Zelfs de jaarcijfers worden met elkaar vergeleken. Buitengewoon nuttig, oordeelt Leonhard, en enorm waardevol, maar ook deze collegiale overlegstructuur heeft niets te maken met interventie. ‘Intervisie is gericht op het ontwikkelen van persoonlijke vaardigheden, bijvoorbeeld van mediation- en

gesprekstechnieken. Intervisie geeft je inzicht in je persoonlijke handelen en functioneren.’

Haar VMSN-intervisiegroep telt zeven leden en komt tweemaal per jaar samen onder begeleiding van twee mentoren. Leonard: ‘Iedereen functioneert op een bepaalde manier en het is goed om je aan anderen te scherpen, te spiegelen. Het onderlinge vertrouwen is groot omdat we elkaar al kennen van de specialisatopleiding tot scheidingsbemiddelaar en mediator. Iedereen durft zaken te benoemen en anderen feedback te geven. Dat vertrouwen is essentieel. Zonder die veiligheid zou ik het geen interventie noemen.’ ■

